

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 16

DOM
2013-08-28
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
18085-13

KONKURRENSVERKET	
2013 -08- 3 0	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

Tobo NetSolution AB, 556653-5067
Träffgatan 4
136 44 Handen

Ställföreträdare: Tommy Bravilius

MOTPART

SKL Kommentus Inköpscentral AB, 556819-4798
117 99 Stockholm

Ombud: chefsjuristen Pia Hedström

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan från Tobo NetSolution AB om ingripande enligt lagen om offentlig upphandling.

Dok.Id 388118

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

SKL Kommentus Inköpscentral AB (SKI) genomför en upphandling av IT-konsulttjänster 2012 inom kompetensområdet Systemutveckling/förvaltning & infrastruktur, projektnr 10135-3 och Användbarhet, information och webb, projektnr 10135-6 (upphandlingen). Upphandlingen genomfördes som ett öppet förfarande. Enligt tilldelningsbeslut meddelat den 9 juli 2013 har SKI antagit andra anbud än anbudet från Tobo NetSolution AB (Netsolution).

Netsolution

Netsolution ansöker om överprövning och yrkar, såsom det får förstås, att ingripande ska ske genom att upphandlingen inom kompetensområdet Systemutveckling/förvaltning & infrastruktur, projektnr 10135-3 rättas på så sätt att anbud från vissa angivna leverantörer ska förkastas p.g.a. att de har lämnat orimligt låga priser och att nya leverantörer ska tilldelas avtal. Vidare yrkas att upphandlingen inom kompetensområdet Användbarhet, information och webb, projektnr 10135-6 rättas på så sätt att anbud från vissa angivna leverantörer ska förkastas p.g.a. att de har lämnat orimligt låga priser och att nya leverantörer ska tilldelas avtal. Netsolution anför i huvudsak följande till stöd för sin talan.

De ovan uppräknade bolagen har lämnat onormalt låga anbud i strid mot lagen om offentlig upphandling (2007:1091) – LOU. Anbuderna kan inte möta den stabilitet och kvalitet som efterfrågades i förfrågningsunderlaget. Netsolution har granskat leverantörernas förtydligande och anser dem inte godtagbara. Netsolution har lidit skada eftersom bolaget inte tilldelats kontrakt och alltså går miste om potentiella affärer. Netsolutions anbud skulle troligtvis ha antagits om inte flertalet aktörers oseriösa anbud godkänkts.

SKI

SKI bestrider bifall till ansökan och yrkar för egen del att ansökan om överprövning avslås. Härutöver yrkar SKI att begäran om överprövning ska avslås även på den grunden att skada ej har påvisats eller ens påståtts. SKI anför i huvudsak följande.

Inledningsvis kan konstateras att det av ordalydelsen i 12 kap. 3 § LOU följer att en upphandlande myndighet inte har någon lagstadgad skyldighet att förkasta ett anbud trots att den finner att priset är onormalt lågt. Bestämmelsen i 12 kap. 3 § LOU ålägger däremot den upphandlande myndigheten en skyldighet att av anbudsgivaren efterfråga omständigheterna som gör att denne kan lämna ett så lågt anbud. Det kan nämligen finnas rimliga förklaringar. Den upphandlande myndigheten måste ha sakliga skäl för att förkasta ett anbud. SKI har följt det s.k. kontradiktoriska förfarandet och berett berörda anbudsgivare möjlighet att lämna förklaringar till sina i anbuden låga timpriser.

Det kan vidare slås fast att det inte finns några upphandlingsrättsliga hinder mot att en anbudsgivare lämnar ett onormalt lågt anbud för att exempelvis kunna slå sig in på en marknad eller för att få en prestigefull och renomméskapande affär.

Eftersom en upphandlande myndighet inte har någon skyldighet enligt LOU och det bakomliggande direktivet om offentlig upphandling (artikel 55, direktiv 2004/18) att förkasta ett anbud, ens om den skulle anse att det var onormalt lågt, finns det inte heller någon rättslig möjlighet för Netsolution att angripa upphandlingen på denna grund. En domstol är alltså förhindrad att på denna grund besluta om att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Notera

härvid att endast en anbudsgivare som fått sitt anbud förkastat p.g.a. onormalt lågt anbud kan föra talan häremot.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 12 kap. 3 § LOU framgår bl.a. att en upphandlande myndighet får förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar.

Av 16 kap. 6 § LOU första stycket framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om SKI har handlat i strid mot LOU genom att inte förkasta vissa anbud i enlighet med 12 kap. 3 § LOU.

Huvudregeln är att den upphandlande myndigheten ska utvärdera samtliga lämnade anbud. Enligt 12 kap. 3 § LOU får en upphandlande myndighet emellertid förkasta ett anbud som den uppfattar är onormalt lågt. Bestäm-

melsen är alltså en undantagsbestämmelse. Anledningen till att en upphandlande myndighet kan vilja förkasta ett anbud i denna situation är att det onormalt låga anbudet kan ge myndigheten anledning att anta att anbudsgivaren inte kommer att kunna fullfölja kontraktet om denne tilldelas kontraktet.

Bestämmelsen är fakultativ och ger den upphandlande myndigheten en möjlighet, men inte en skyldighet, att förkasta ett anbud. LOU innehåller inte heller något förbud mot att anta orimligt låga anbud. Det finns därför enligt nuvarande praxis, ingen möjlighet för en missnöjd anbudsgivare att föra talan baserad på uppfattningen att konkurrentens anbud är så lågt att den upphandlande myndigheten ska förkasta det, och att myndigheten gjort sig skyldig till ett upphandlingsrättsligt fel genom att inte göra det (se Kammarrätten i Göteborg, mål nr 1641-07 och Kammarrätten i Jönköping mål nr 1247-09). SKI har därmed inte, på den av Netsolution angivna grunden, agerat i strid mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU. Med hänsyn till det ovan anförda ger Netsolutions ansökan om överprövning inte anledning till något ingripande enligt LOU.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU).

Maria Dahlberg

Rådman

Föredragande har varit Cindra Lindblom.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.